Για άλλο ανυπόγραφο, άγνωστο και μη αρχειοθετημένο με άλλο τρόπο υλικό, πατήστε εδώ.

Η Θέση της Γυναίκας στη Σημερινή Κοινωνία (Ειρήνη Π. Δημητριάδου) (Κείμενο Ομιλίας)

Ιστορικό σημείωμα

Αυτή η ομιλία δόθηκε από την Ειρήνη Π. Δημητριάδου στο Εργατικό Κέντρο Λεμεσού τον Μάρτη του 1926. Μάλλον πρόκειται για την πρώτη καταγραμμένη ομιλία γυναίκας εργάτριας στην Κύπρο.[1)]

Το κείμενο της ομιλίας κυκλοφόρησε στην εφημερίδα Χρόνος στις 13/03/26.

Περιεχόμενο

Η ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΣΤΗ ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Διάλεξη της δ. Ειρήνης Δημητριάδου στο Εργατικό Κέντρο

Μα την αλήθεια, μόλις σκέφτηκα πως θα μπορούσα κι’ εγώ μια γυναίκα, κάτι να πω από το εργατικό βήμα, δεν πέρασε από το μυαλό μου -όπως ήτανε φυσικό να γείνη- η ιδέα πως ίσως νάμαι η πρώτη γυναίκα στη πόλη μας, και πιο πλατιά για να πω, σ’ όλο το νησί μας, που κάμνω αυτή τη χειρονομία δηλ. να βγω στο εργατικό βήμα.

Αλλά μου πέρασε μονάχα ιδέα πως από το βήμα αυτό πέρασαν εργάτες, κι’ αυτό μούτανε αρκετό να πάρω κι’ εγώ, μια εργάτισσα, το θάρρος, να πω κάτι ωφέλιμο στον λαόν των δυστυχισμένων, γιατί δεν έχει μια πέρασι, στα μυαλά των ξυπνημένων γυναικών, η γνώμη πως η γυναίκα πρέπει να στέκη μακρυά από τον άνδρα, γιατί τάχατες είναι η φύση της τέτοια. Μα είναι ριζωμένο στα μυαλά μας βαθειά πως πιά η θέση της γυναίκας πρέπει νάναι πλάι στον άνδρα εργάτη. Όχι μόνο η κόρη δίπλα στον πατέρα της, η αδερφή δίπλα στον αδερφός της, η μάνα δίπλα στο γιό της, κι’ η γυναίκα δίπλα στο σύζυγό της, αλλά και κάθε εργάτισσα δίπλα στον κάθε εργάτη, να ενώσουμε τη δύναμη τους για να βαδίσουν θαρρετά, σφικτοδεμένοι, χωρίς τη διάκριση του φύλου, τον ιστορικό δρόμο του Προλεταριάτου, και να σπάσουνε τις αλυσίδες της σκλαβιάς, φτάνοντας έτσι στην ιστορία της ανθρώπινης ζωής· γιατί [ακατανόητο κομμάτι] τη ζωή του εργάτη και της εργάτισσας, ανθρώπινη. Όχι. Το λέμε, η ζωή μας δεν είναι ανθρώπινη, είναι ζωή ζώου, όπως μας την έχουν φτιάξει, οι άδικες, κι’ οι άνισες σημερινές κοινωνικές συνθήκες: Ζωή δίχως βούληση ατομική, δίχως σκέψη, δίχως προορισμό.

Οι μαύροι χρόνοι της σκλαβιάς του εργάτη, όπως ήτανε φυσικό στο διάβα τους σκλαβώσανε και τη γυναίκα. Τη ρίψανε κι’ αυτή μέσα στην ίδια φάμπρικα, στο ίδιο εργοστάσιο, στην ίδια αποθήκη, γιατί πια το χέρι του άνδρα εργάτη δεν μπορούσε να συντηρήση ολόκληρη την οικογένεια. Η σημερινή εκμεταλλευτική κοινωνία, έκαμνε τη δουλειά της σκλαβώνοντας και τη γυναίκα στη δουλειά, να μη της δώση τον αναγκαίο καιρό να σκεφτή την σημερινή της ελεεινή κατάντια να επαναστατήση και να συντελέση κι΄ αυτή στο παγκόσμιο συναγερμό.

Ο άρχοντας ο εκμεταλευτής κεφαλαιούχος, ήτανε ανικανοποίητος με τα κέρδη του εργάτη, διψούσε

το κτήνος από παρά, κι' έρριψε τη γυναίκα στο εργοστάσιο. Αλλά αν ο εργάτης είναι μια φορά σκλάβος αν ο εργάτης μπορεί ύστερα από την αδιάκοπη δουλειά να πάη να ξεχολιάση σε καμιά ταβέρνα, γιατί νομίζει πως μονάχα εκεί θα ξεχάση τα βάσανα του, ή αν είναι πιο συνειδητός, να τραβήξη κατά το σωματείο του, να πάη ν' ακούση κάτι να πη κ' αυτός κάτι, να διαβάση, η γυναίκα του όμως είναι διπλή σκλάβα. Ύστερα από τη δεκάωρη, κι' ίσως πολλές φορές και περισσότερη δουλειά της, θα τραβήξη στο σπίτι. Και εκεί πόσα έχει να φτιάξη; Θα σιγυρίση το σπίτι, θα μαγειρεύψη κάτι για τα παιδία της θα μπαλώση τα ρούχα, θα σκουπίση, θα πλύνη ως ότου την βρουν τα μεσάνυχτα ριγμένη στη δουλειά για να πέση ν' αναπάψη το κορμί της, για λίγες ώρες, μονάχα λίγες, κ' αυτές πιο λίγες από το κανονικό. Βλέπετε, πως και τον ύπνο της, τη φυσικήν αυτήν ανάγκη του ανθρώπινου οργανισμού, της τον έχουν λιγοστέψη. Και θα σηκωθή πάλιν, πρωί, πριν ακόμα το φως χαράξη για ν' αρχίση ξανά, η ίδια μίζερη ζωή, ως ότου μια μέρα η υπερκόπωση, η αϋπνία, κι' η πείνα τη ρίψουσι στο κρεβάτι που θα εξακολουθήση πιο δυστυχισμένη, πιο άθλια, πιο κτηνώδικη η ζωή της, ως ότου, τις πιο πολλές φορές νικημένη από την αρρώστεια πέσει στο μοιραίο τέλος. Κι' όμως αν δε τη βρη το τέλος, ποια θάναι η ζωή της; Μηλήστε εσείς εργάτες. Πέστε μου σεις. Σεις που τη γνωρίσατε πολλές φορές και καθημερινά την έχετε μπροστά σας, τη θλιβερή, αυτήν ιστορία. Φαντασθήτε τόρα, ποια θάναι η ανατροφή, ποιος ο δρόμος, και ποια η ανάπτυξη της εργατικής οικογένειας. Τι ανατροφή θάχουνε τα παιδιά, τη στιγμή που δεν έχουν την επίβλεψη της μάνας, και του πατέρα τη συμβουλή, Τη στιγμή που η μάνα του, πριν χαράξη το φως έφυγε για τη δουλειά, και τη στιγμή που η μεγάλη του αδερφή βρίσκεται δούλα, στο σπίτι του άρχοντα; Χωρίς πολλές φορές το καημένο το παιδί να γνωρίση ποια είναι αυτή η αδερφή του. Δε θα τραβήξη κι' αυτό στους δρόμους, ν' ανακατωθή με τα παλιόπαιδα του δρόμου; Λέμε τα παλιόπαιδα του δρόμου, και ποια είναι αυτά τα παλιόπαιδα παρακαλώ; Μήπως δεν είναι κ' αυτά τα παιδιά του φτωχόκοσμου, που δεν είχανε, η μάλλον δεν εγνωρίσανε καθόλου, την ανατροφή της μάνας και του πατέρα; Δε θα γίνει κι' αυτό ένα παιδί του δρόμου, ένα δυστυχισμένο, δε θα ξεχάση γρήγορα τη μάνα του τη στιγμή που δε γνώρισε τι πάει να πη αγάπη της μάνας;

Δε θα ξεχάση τον πατέρα του, τη στιγμή που δεν γνώρισε τη συμβουλή του πατέρα; Γιατί ποια συμβουλή μπορεί να δώση ο δυστυχισμένος πατέρας, η τι όρεξη θάχει για συμβουλές, τη στιγμή που θάρθη κατασκοτωμένος από τη δουλειά; Και μόνο τούτο; Πόσες σκέψεις να βασανίζουν το μυαλό του; Και τ' αποτέλεσμα το βλέπομε όλο φανερά, μπροστά στα μάτια μας. Ιδού τώρα μόλις κατεβείτε απ΄ εδώ, θα συναντήσετε τα παιδιά αυτά των δυστυχισμένων εργατών. Της τάξης μας. Και μόνο αυτό; Η πόρνη, αυτή η συχαμένη γυναίκα, που ο καθένας πάνω της θα ξεσπάση, δεν είναι το θύμα της σημερινής πρόστυχης κοινωνίας; Δεν είναι τ' αθώο κορίτσι του εργάτη, ή του χωρικού που ντροπαλά, ντροπαλά, υπηρετούσε, στο παλάτι του άρχοντα, του αφεντικού, ως ότου μια μέρα, παραβιασμένη, είτε από το γυιό, είτε από το πατέρα, είτε από άλλο κανένα, αναγκάστηκε να δώση την τιμή της, την τιμή της το μόνο της στολίδι, το μόνο της φυλακτό. Κι' ύστερα αλοίμονο, ο αφέντης θα τη διώξη, ο αφέντης θα φωνάξη: «Έξω πόρνη, στο σπιτι μου τέτοιες παληογυναίκες δεν τρέφω». Θα διαμαρτυρηθή η αθώα κοπέλα, θα φωνάξη για το δίκηο της, μα όμως δε χωρούνε διαμαρτυρίες· ο δρόμος είναι ανοικτός πια γι' αυτή. Ούτε το σπίτι του πατέρα της τη χωράει ούτε το παλάτι του άρχοντα τη δέχεται. Θα τραβήξη το δρόμο πατά το πορνείο, να πάη έκει μαζί με τες άλλες παρόμοιες δυστυχισμένες να ξεχάση τον εαυτό της, να ξεχάση πως είναι γυναίκα, να πουλή το κορμί της. Μ' αλοίμονο όμως, ο καιρός περνά και η πόρνη θα χάση την ομορφιά της, θα γεράση κι' ούτε το πορνείο, το βρωμισμένο αυτό σπίτι, όπως τονομάζουνε πολλοί, και που εμείς το λέμε σπίτι των πιο δυστυχισμένων, δε θα τη χωρή. Είναι άχρηστη πια η σάρκα της θα μένη απούλητη. Ο δρόμος της μένει το μόνο καταφύγιο, η ζητιανιά. Κι' όμως θα μπορή άραγε να ζήση, όταν ακούει απ' εδώ κι' απ' εκεί «μακρυά πόρνη» και τόσες άλλες βρισιές.

Το τέλος πια θάναι κοντά, ένας φρικτός θάνατος, από τη δυστυχία, από τη φθίση, κι' από τη πείνα, μέσα στα καντούνια της πόλης. Μα όμως σπάνια νάναι και πολύχρονη, γιατί οι χίλιες αφροδέσιες αρρώστειες, θα της δείξουν πολύ νωρίς, τον δρόμο κατά τον Άδη, πάνω σε κανένα βρώμικο ψαθί, μέσα στη μικρή της κάμαρη.

Η πόρνη είναι το δημιούργημα της άδικης και πρόστυχης σημερινής κοινωνίας, γιατί μα την αλήθεια, θάτανε αστείο να φανταζόμαστε πως μια γυναίκα θεληματικά παίρνει τον κακό δρόμο. Μιλώ για τα δυστυχισμένα πλάσματα των κοινών οίκων ανοχής, κι' όχι για τις πόρνες του σαλονιού. Όχι, η δυστυχία τη σέρνει από το χέρι και τη μπάζει στη πόρτα του πορνείου. Είναι τόσο μεγάλη δυστυχία και η αθλιότητα της εργατικής οικογένειας τόσο φρικτή η κατάντια, της εργάτισσας που ο καθένας μας φρίττει να σκέφτεται, και να τολμά να λέγη πως αυτή [ακατανόητο], αυτή η ζωή μας, είναι ανθρώπινη. Αλοίμονο ανθρώπινη κοινωνία μέσα στην οποία πουλιέται, κι' αγοράζεται η σάρκα της γυναίκας, μέσα στην οποία, υπάρχουνε σπίτια στημένα, μονάχα για τούτο τον σκοπό, δηλ. για το πούλημα, του γυναικίσιου κορμιού.

Μ' έρθουμε τώρα στο ζήτημα του γάμου, να δούμε ποια είναι η θέση της γυναίκας, ως προς τούτο το ζήτημα. Και πρώτα απ' όλα πέστε μου, κύριοι, θα μπορέση ένας πατέρας, να παντρέψει τη κόρη του, τη στιγμή που ο γάμος σήμερα κατάντησε εμπορική επιχείρηση; Θα μπορέση ένας εργάτης, έστω και μια κόρη μονάχα να προετοιμάσει για γάμο, τη στιγμή που θα χρειάζεται τόσα, και τόσα, προικιά, μια αυλή, σπίτια και μετρητά για το γαμπρό; Ο εργάτης για να παντρέψη το πρώτο του κορίτσι, είναι ανάγκη, να δωρίσει το σπίτι του αν έχη στη κόρη του και το γαμπρό του, κι' αυτός ο ίδιος να συρτεί σε καμιά υγρή καμαρούλα, που και γι' αυτή ακόμη θα πληρώνει ενοίκιο.

Χρειάζεται Τούρκικη Μετάφραση, Μη Προσδιορισμένη, Άλλο Υλικό, Δεκαετία 1920-1929, 1926, Λεμεσός

1)

Κατσουρίδης Γ. (2025) *Κόκκινα Ίχνη: Δεκαπέντε ιστορικά αποτυπώματα του Κομμουνιστικού Κόμματος Κύπρου.* Λευκωσία: Εκδόσεις Ρίζες, σελ. 93.

From:
https://movementsarchive.org/ - **Κυπριακό Κινηματικό Αρχείο**
Cyprus Movements Archive
Kıbrıs Sosyal Hareket Arşivi

Permanent link:
https://movementsarchive.org/doku.php?id=el:other:unclassified:thesi_ginekas

Last update: **2026/06/16 08:22**